

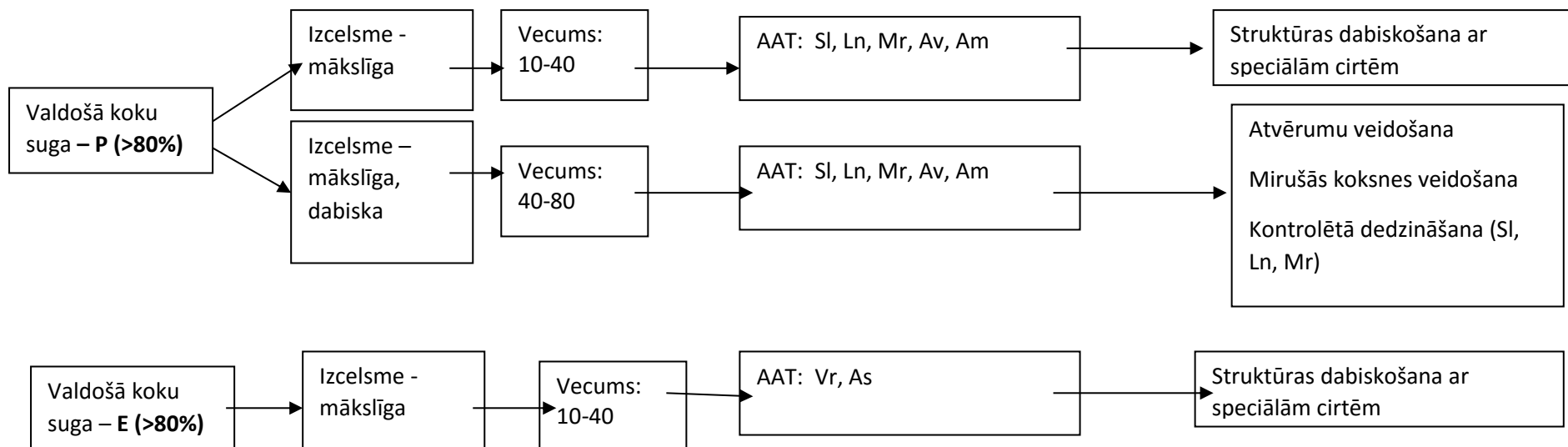
MEŽA APSAIMNIEKOŠANAS UN MEŽA BIOTOPU ATJAUNOŠANAS PASĀKUMU IZVĒLES SISTĒMA

Dokuments sagatavots projekta Nr. 1-08/356/2014
“Pasākumu plānošana mežu bioloģiskās un
ainaviskās daudzveidības saglabāšanai
īpaši aizsargājamās dabas teritorijās” ietvaros

Vides risinājumu institūts
2016, Priekuļu pag.

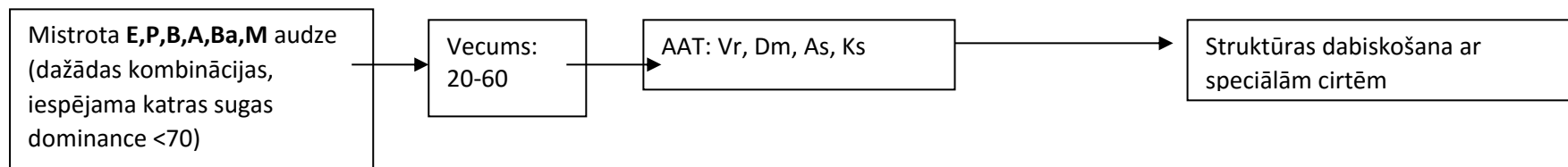
Mērķis - 9010* Veci vai dabiski boreālie meži

- 1) Ja atbilstoša sugu sastāva un augšanas apstākļu mežaudzē (*Vaccinio-Piceetea* mežu klase) ilgstoši (50-100 gadus) nenotiek cilvēka iejaukšanās un saimnieciska darbība, dabisko procesu rezultātā audzē var izveidoties aizsargājamam biotopam atbilstoša kvalitāte.
- 2) Ja biotopa veidošanos plānots paātrināt ar atbilstošu apsaimniekošanu, pirmkārt, ir nepieciešama telpiskā plānošana - šim biotopam ļoti būtiska ir biotopu agregācija, mērķtiecīgas darbības biotopa platības palielināšanai.
- 3) Biotopam ir izdalīti vairāki varianti, kā arī ir iespējami dažādi apakštīpi, bet virzīta apsaimniekošana ieteicama tikai dažos.

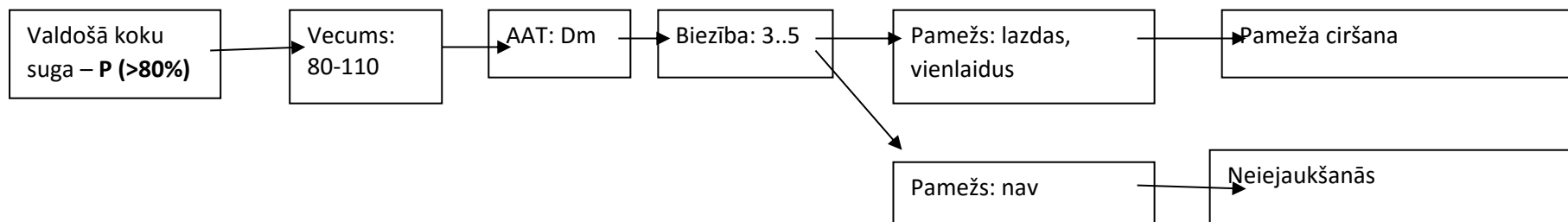

Biotopa 9010* attīstība iespējama arī no mistrotām *Vaccinio-Piceetea* mežu klases audzēm, kurās dažādās proporcijās ir skujkoki, bērzi, apses, reizēm baltalkšņi vai melnalkšņi. Šajos gadījumos audzēs, kuras vecākas par 60 gadiem, iespējams veikt atvērumu un mirušās koksnes veidošanu, bet ieteicams izvērtēt katru gadījumu klātienē.

Par 60 gadiem jaunākās mistrotās skujkoki, bērzi, apses, reizēm baltalkšņi vai melnalkšņi audzēs vai audzēs, kur dominē apses vai bērzi, speciāla apsaimniekošana nav vajadzīga. Kopšanas cirtes var veikt ievērojot struktūras dabiskošanas paņēmienus

Auglīgos augšanas apstākļos (Dm) priežu mežos veidojas lazdu paauga, kas pēc izlases cirtes veikšanas izveidojas ļoti bieza, kavējot paaugas veidošanos. Īslaicīgs risinājums, kamēr izveidojas labi attīstīta paauga, ir paaugas ciršana. Lazdu augšanu varētu samazināt kontrolētā dedzināšana, bet Dm trūda slānis ir izveidojies jau pārāk biezs, kas apgrūtina sekmīgu šī pasākuma īstenošanu, tomēr ieteicams tās veikšanu izvērtēt agregācijas gadījumos, kad blakus atrodas labas kvalitātes lielāks biotopa masīvs.

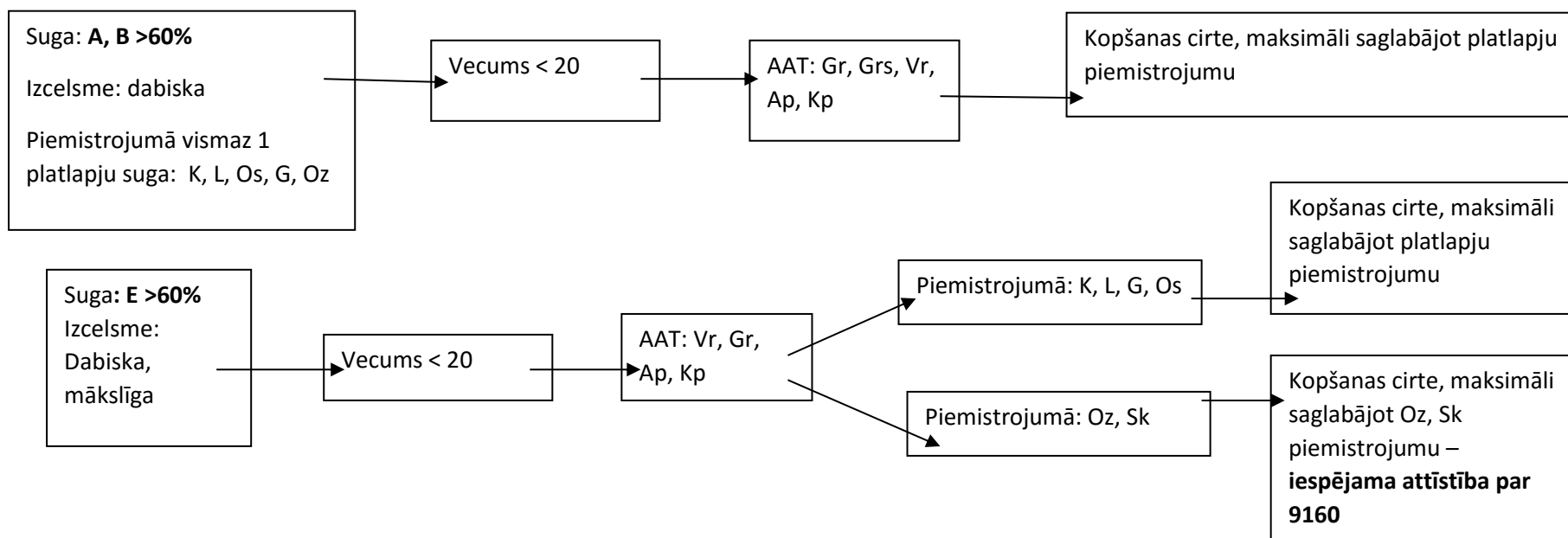

Mērķis - 9020* Veci dabiski platlapju meži

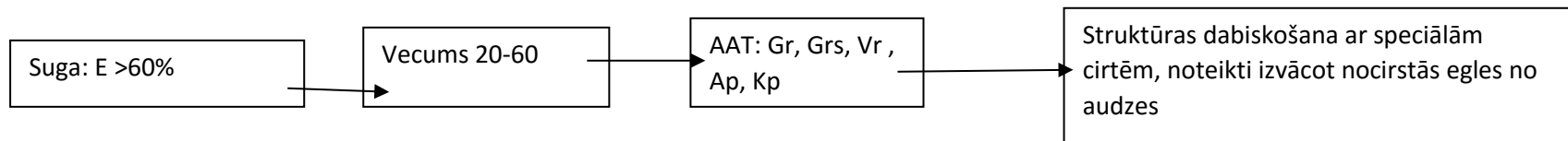
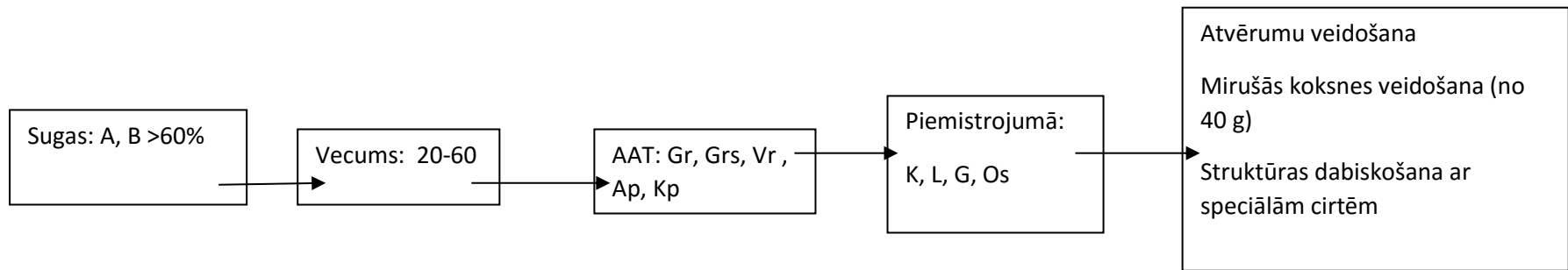
1) Ja atbilstoša sugu sastāva un augšanas apstākļu mežaudzē (xx mežu klase) ilgstoši (50-100 gadus) nenotiek cilvēka iejaukšanās un saimnieciska darbība, dabisko procesu rezultātā audzē var izveidoties aizsargājamam biotopam atbilstoša kvalitāte.

2) Ja biotopa veidošanos plānots paātrināt ar atbilstošu apsaimniekošanu, pirmkārt, ir nepieciešama telpiskā plānošana - šim biotopam ļoti būtiska ir biotopu agregācija, mērķtiecīgas darbības biotopa platības palielināšanai.

3) Pasākumus nākotnes biotopu koku sugu sastāva veidošanai var veikt jau līdz 20 gadu vecumam, maksimāli saglabājot platlapju piemistrojumu.

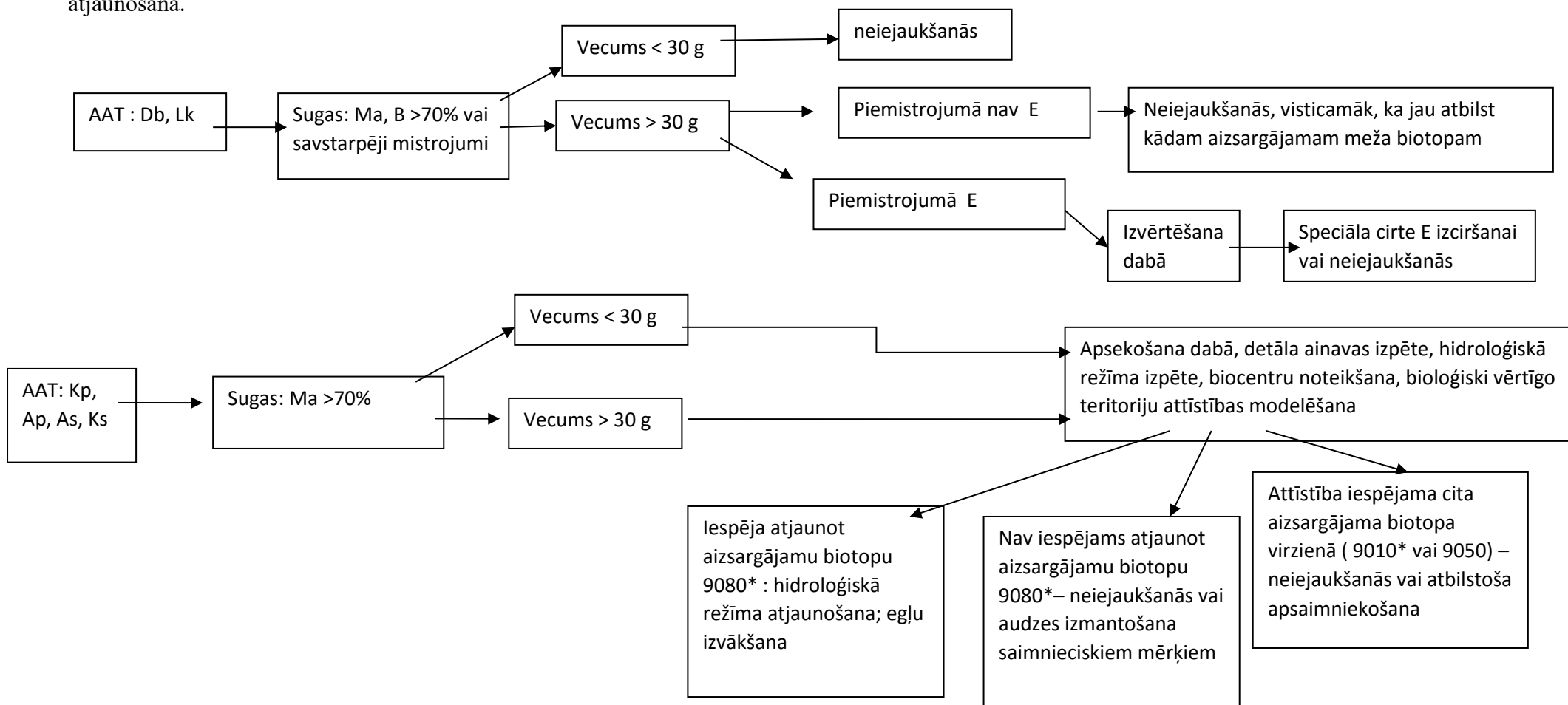
4) vidēja vecuma audzēs var veikt struktūras dabiskošanas pasākumus (mirušās koksnes veidošana, atvērumu veidošana, kā arī turpināt palielināt platlapju proporciju.

Mērķis - 9080* Staignāju meži

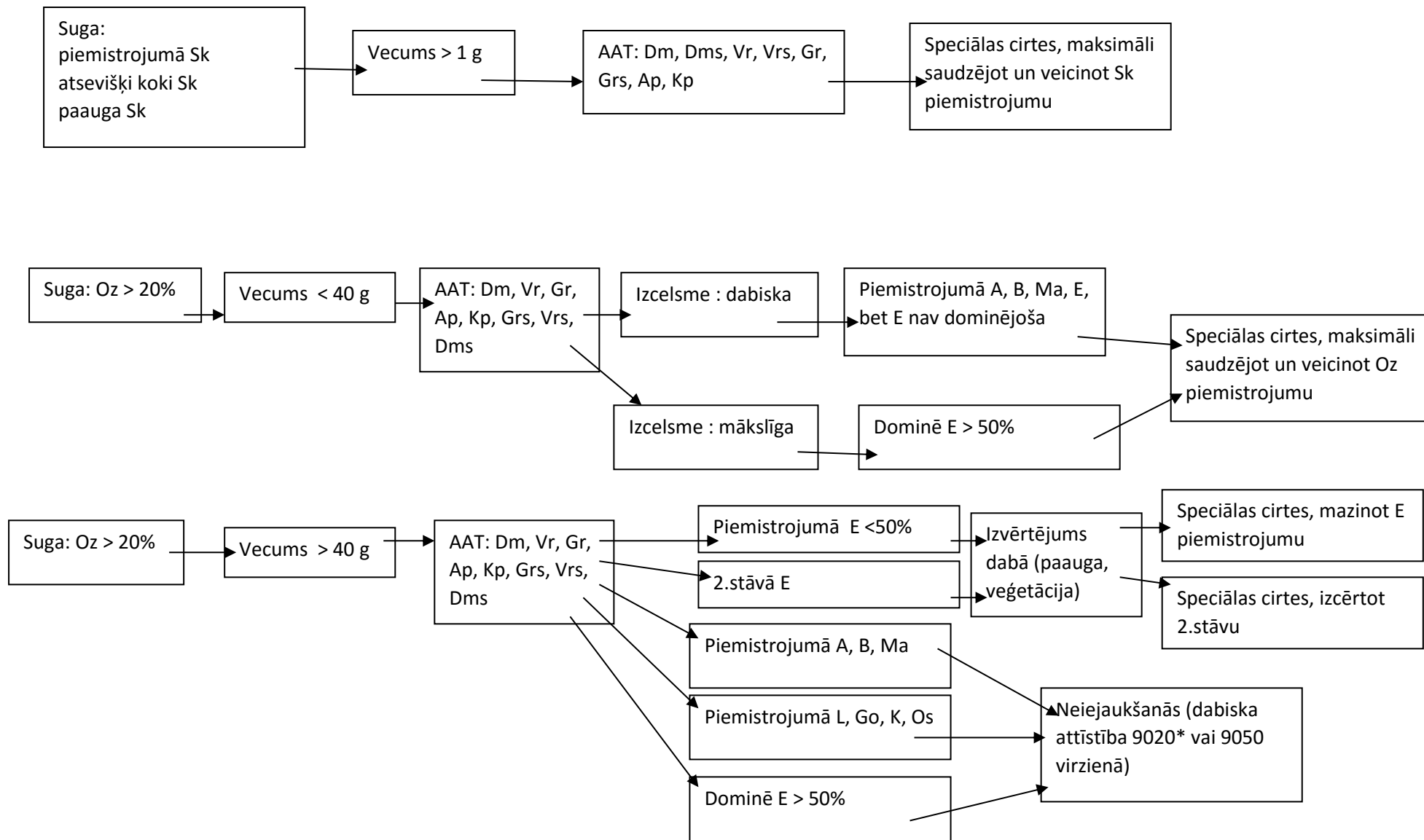
Dabiskos staignāju mežos vispiemērotākie ir dabiskie procesi un neiejaukšanās. Tā kā biotopa statusam var kvalificēties samērā jaunas audzes, tad parasti arī nākotnes biotopu veidošanai jaunākos mežos speciāli pasākumi nav vajadzīgi, atsevišķo gadījumos jaunaudzēs iespējams izcirst egļu piemistrojumu, kas izveidojies pēc kailcirtes.

Izņēmums varētu būt hidroloģiskā režīma atjaunošana un transpirācijas mazināšana (egļu izciršana) degradētās vietās, kur iespējama biotopa atjaunošana.

Mērķis - 9160* Ozolu (ozolu, liepu un skābaržu) meži

Ja atbilstoša sugu sastāva un augšanas apstākļu mežaudzē (xx mežu klase) ilgstoši (50-100 gadus) nenotiek cilvēka iejaukšanās un saimnieciska darbība, dabisko procesu rezultātā audzē var izveidoties aizsargājamam biotopam atbilstoša kvalitāte.

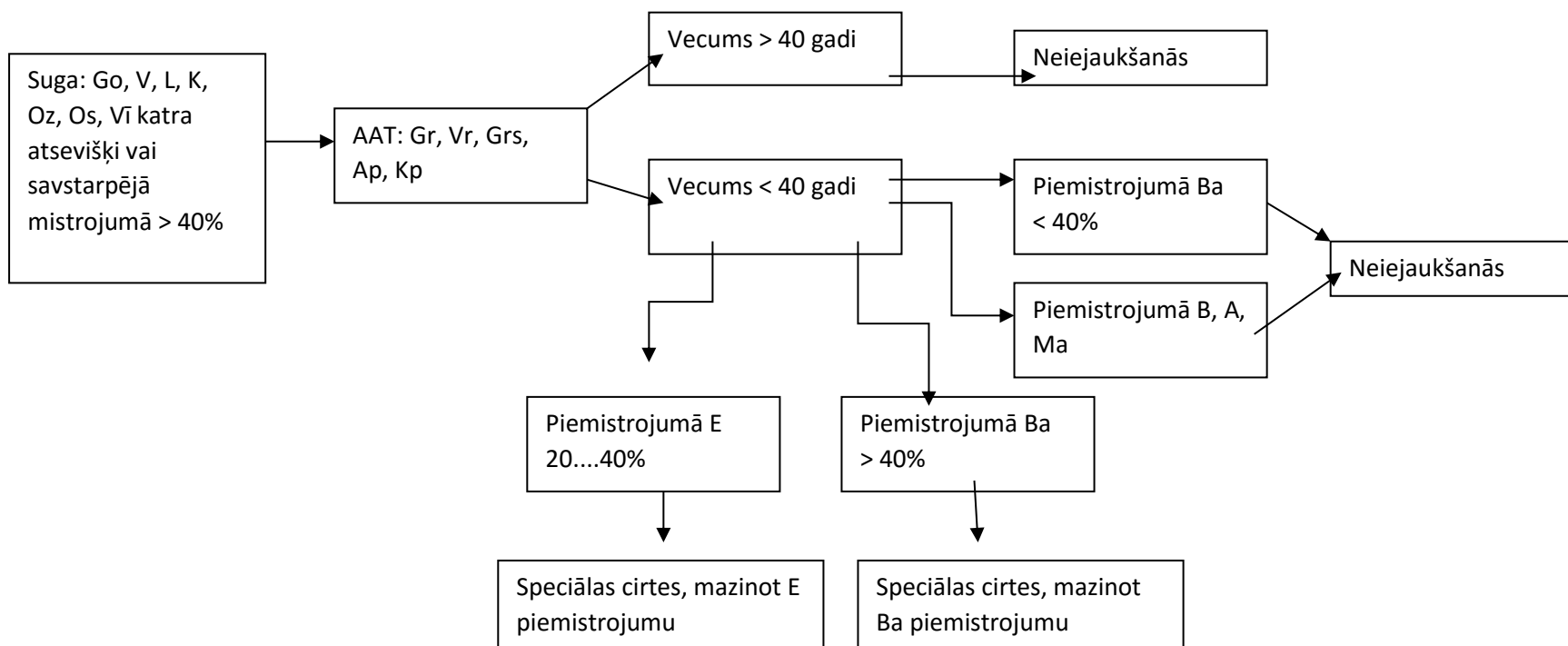
Mērķis – 91E0* *Aluviāli meži (aluviāli krastmalu un palieņu meži)*

Mērķis – 91F0* *Jaukti ozolu, gobu, ošu meži gar lielām upēm*

91E0* *Aluviāli krastmalu un palieņu meži* un 91F0 *Jaukti ozolu, gobu, ošu meži lielu upju krastos* atrodas galvenokārt pie upēm un to palienēs, tajos raksturīgi līdzīgi vides apstākļi un ekoloģiskie procesi, tāpēc nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi apvienoti. Abiem palieņu mežu biotopiem nozīmīgi procesi ir saistīti ar palienēm raksturīgu hidroloģisko režīmu. Nozīmīgs process ir **regulāra ūdeņu caurplūšana**, kas izpaužas kā pali un plūdi. Citos gadījumos būtisks atbilstoša hidroloģiskā stāvokļa rādītājs ir **pazemes ūdeņu atslodze** jeb avoksnainums, kad biotopa teritorijā pastāvīgi vai periodiski izplūst pazemes ūdeņi. Piederību vienam vai otram biotopam nosaka reljefa un hidroloģiskie apstākļi, jo kokaudze un veģetācija līdzīga. Iespējama citu aizsargājamo biotopu iespējama klātbūtne - 7160 *Minerālvielām bagāti avoti un avoksnāji* un 7220* *Avoti, kuri izgulsnē avotkalņus*,

Nākotnes biotopu veidošanai un apsaimniekošanai piemērotas audzes tikai pēc meža inventarizācijas datiem nevar atlasīt, vispirms jāņem vērā telpiskā informācija – atrašanās vieta pie upēm, palienēs, gar strautiem (topogrāfiskās vai citas reljefa kartes). Atlasot potenciālos 91E0* avotainās vietās, var izmantot informāciju par dabā konstatētiem avotiem, ja tie meža inventarizācijas datus parādās.

Pēc tam, kad potenciālās vietas atlasītas pēc reljefa datiem, var izmantot meža inventarizācijas datus, plānojot nākotnes biotopu veidošanai piemērotāko apsaimniekošanu.

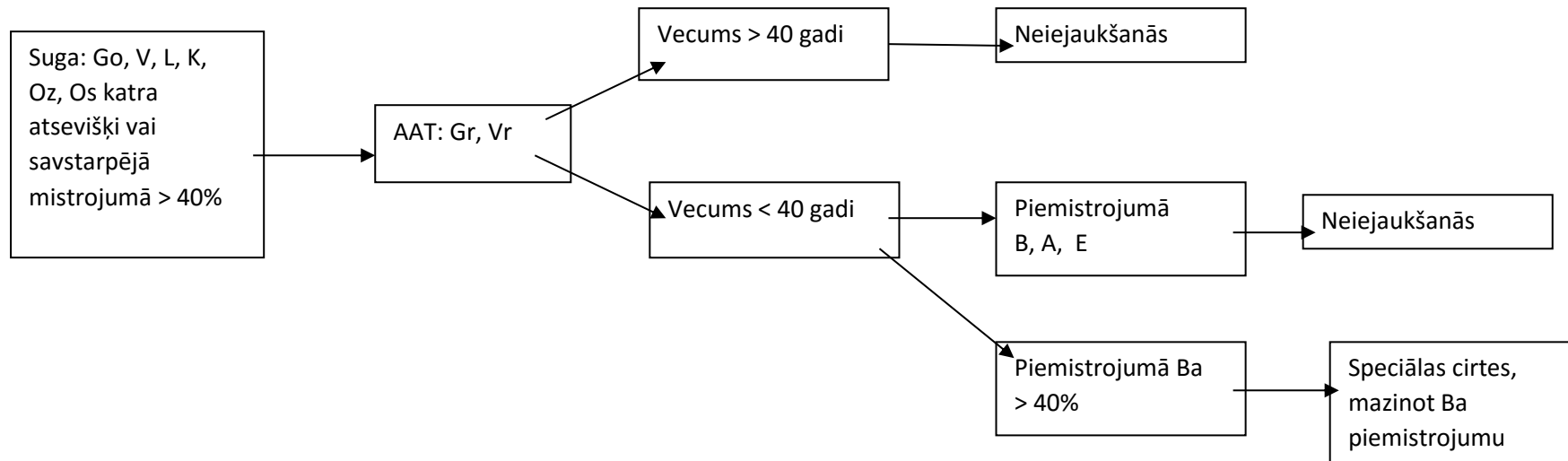

Mērķis – 9180* *Nogāžu un gravu meži*

Nākotnes biotopu veidošanai un apsaimniekošanai piemērotas audzes tikai pēc meža inventarizācijas datiem nevar atlasīt, vispirms jāņem vērā telpiskā informācija – topogrāfiskās vai citas reljefa kartes.

Pēc tam, kad potenciālās vietas atlasītas pēc reljefa datiem, var izmantot meža inventarizācijas datus, plānojot nākotnes biotopu veidošanai piemērotāko apsaimniekošanu.

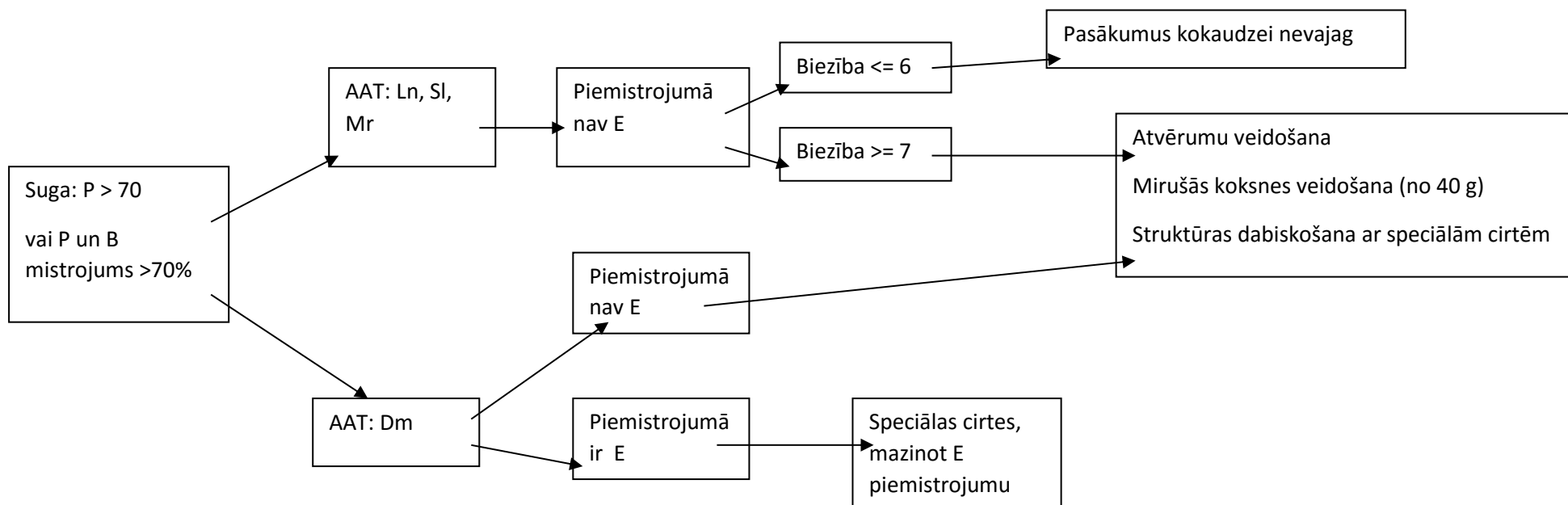
Pirms apsaimniekošanas nepieciešams apsekojums dabā, jāizvērtē citu aizsargājamu biotopu iespējama klātbūtne - 7160 *Minerālvielām bagāti avoti un avoksnāji* un 7220* *Avoti, kuri izgulsnē avotkalķus*, gravās nelielās platībās var būt sastopami pamatiežu atsegumi (8220 *Smilšakmens atsegumi*, 8210 *Karbonātisku pamatiežu atsegumi*, 8310 *Netraucētas alas*). Jāizvēlas atbilstoša apsaimniekošana, lai nepasliktinātu to kvalitāti.

Mērķis – 9060 Skujkoku meži uz osveida reljefa formām

Nākotnes biotopu veidošanai un apsaimniekošanai piemērotas audzes tikai pēc meža inventarizācijas datiem nevar atlasīt, vispirms jāņem vērā ģeoloģiskā informācija par osu izplatību un atrašanos.

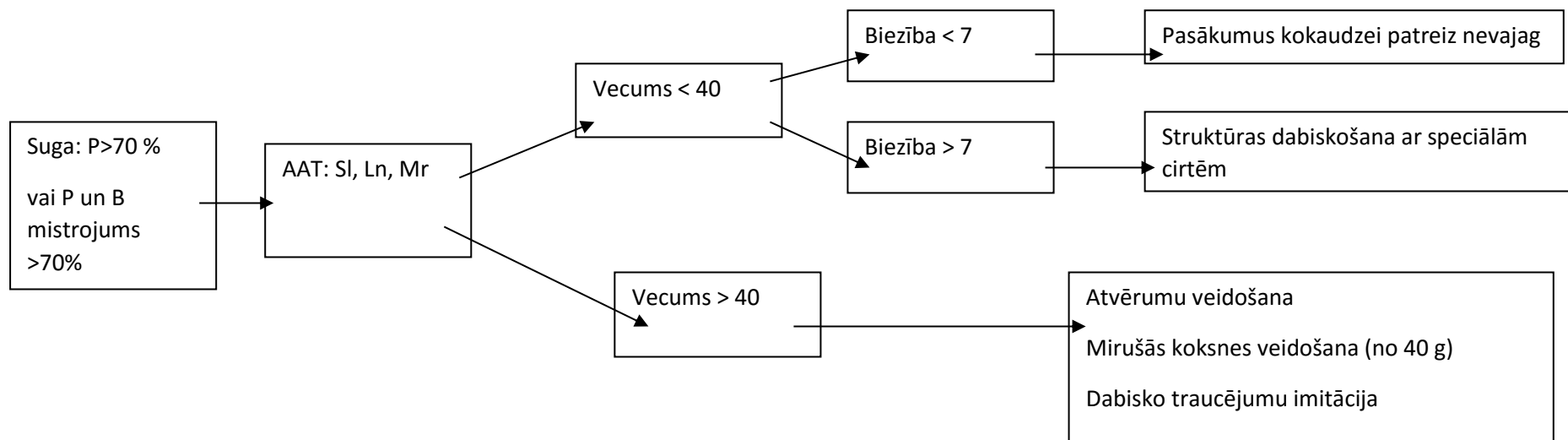
Pēc tam, kad potenciālās vietas atlasītas pēc reljefa datiem, var izmantot meža inventarizācijas datus, plānojot nākotnes biotopu veidošanai piemērotāko apsaimniekošanu. Tā kā biotopa kvalitātei ļoti nozīmīgs rādītājs ir raksturojošās augu sugas, tad pēc datu bāzes informācijas kritērijiem var plānot tos pasākumus, kas attiecas uz kokaudzes sugu sastāva veidošanu, bet biotopam specifiskos pasākumus, kuru mērķis ir sugu dzīvotņu uzlabošana, var plānot tikai pēc teritorijas apsekošanas dabā un speciālas izvērtēšanas. Iespējams, pēc audzes struktūras uzlabošanas nepieciešami pasākumi zemesdzīves veģetācijas sugu sastāva uzlabošanai.

Mērķis – 91T0 Kērpjiem bagāti priežu meži

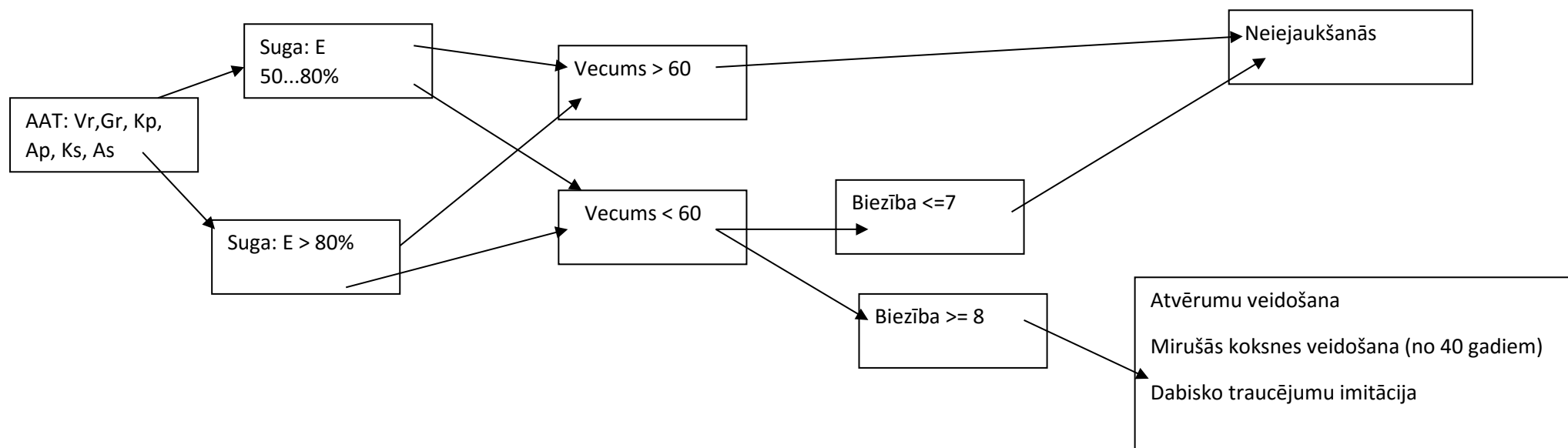
Mērķis – 2180 Mežainas piejūras kāpas

Nākotnes biotopu veidošanai un apsaimniekošanai piemērotas audzes tikai pēc meža inventarizācijas datiem nevar atlasīt, vispirms jāņem vērā ģeoloģiskā informācija par piejūras kāpu vai iekšzemes kāpu izplatību un atrašanos. 2180 *Mežainas piejūras kāpas* ir komplicēts biotops, kurā var ietilpt arī lapkoku un jauktu koku meži sausās un slapjās minerālaugsnēs un kūdras augsnēs, krūmāji, kā arī degumi, izcirtumi, jaunaudzes un degradētas vietas. Apsaimniekošanas pasākumi biotopu kvalitātes uzlabošanai varētu būt nepieciešami gan vienam gan otram biotopam priežu sausieņu augšanas apstākļos, tāpēc skatīti kopā.

Mērķis – 9050 Lakstaugiem bagāti egļu meži

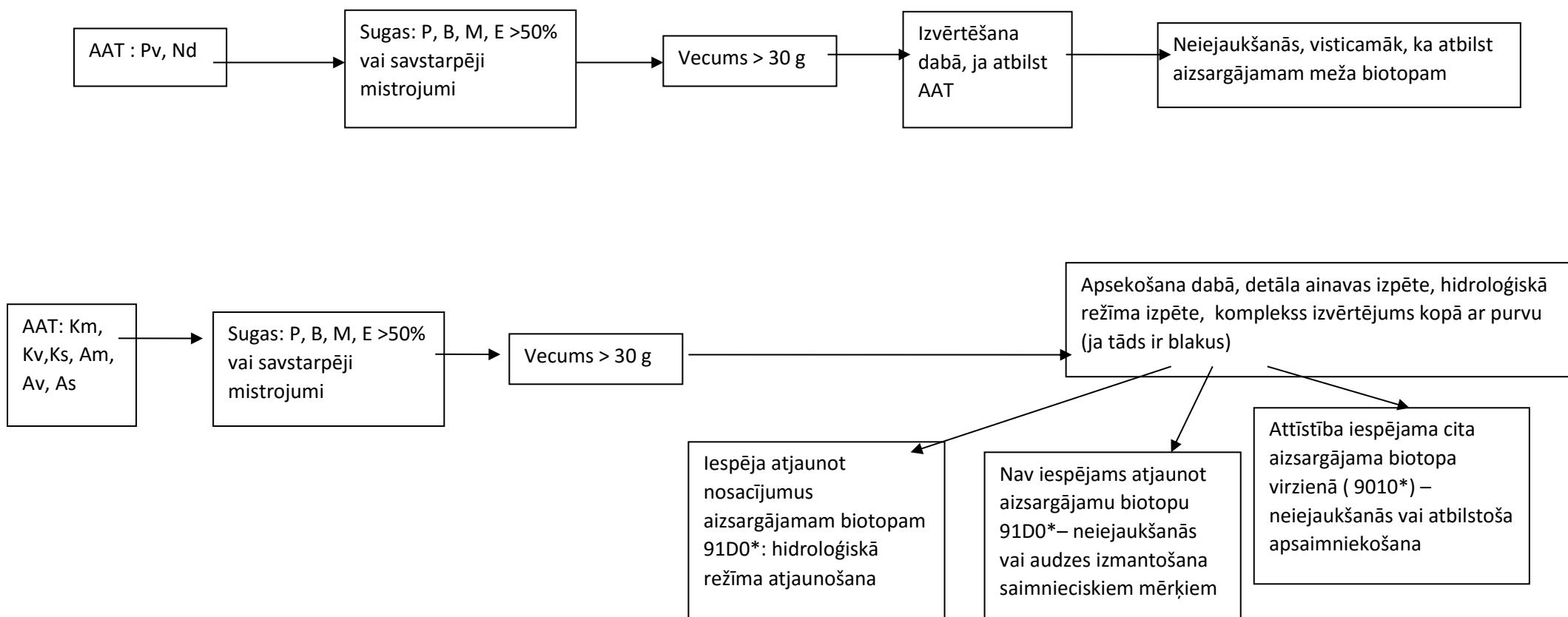
Biotops līdzinās 9010* *Veci vai dabiski boreāli meži* 2. variantam ar daļēji atbilstošu veģetāciju, pie kura daļa biotopu 9050 līdz šim pieskaitīti. Būtiska atšķirība - vismaz 30 % zemsedzes veģetācijas veido biotopam raksturīgo platlapju mežu sugu kompleksu. Tā kā egles ir ļoti jutīgas pret dažādiem bojājumiem, t.sk. mežsaimniecības kaitēkļiem, tad apsaimniekošanas pasākumi šādās audzēs jāveic ļoti pārdomāti un uzmanīgi, ievērojot sanitāros noteikumus.

Mērķis – 91D0* Purvaini meži

Dabiskos purvainos mežos vispiemērotākie ir dabiskie procesi un neiejaukšanās. Tā kā biotopa statusam var kvalificēties samērā jaunas audzes, tad parasti arī nākotnes biotopu veidošanai jaunākos mežos speciāli pasākumi nav vajadzīgi.

Izņēmums varētu būt hidroloģiskā režīma atjaunošana degradētās vietās, kur iespējama biotopa atjaunošana.

**Mežaudžu apsaimniekošanas pasākumi nākotnes biotopu
un bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgu struktūru veidošanai**

Pasākumi, kas saistīti ar koku ciršanu, veicami ziemas sezonā, vēlams augsnes sasaluma apstākļos, lai atstātu pēc iespējas mazāku ietekmi uz augsni. Ieteicams izmantot tehniku, kurai ir platas riepas vai ar vieglām kāpurķēdēm aprīkota ritošā daļa, nelielas jaudas traktoros, „dzelzs zirgus” jeb mazimēra traktortehniku vai citus paņēmienus, kas atstāj pēc iespējas mazāku ietekmi uz augsni un neveido risēs.

Pasākuma nosaukums	Apraksts	Piezīmes	Kods klasifikatorā*
<p>Struktūras dabiskošana ar speciālām cirtēm (nākotnes biotopi – 9010*, 9020*, 9060, 2180 un 91T0)</p>	<p>Mežaudzes struktūras dabiskošanu veic biotopa dabiskās struktūras uzlabošanai. Ciršu izpilde nedaudz atšķiras atkarībā no tā, kādam mērķa biotopam, cik vecās audzēs un kādos augšanas apstākļos tā tiek veikta, tomēr kopējie principi visos gadījumos ir līdzīgi.</p> <p>Ieteicams ievērot vairākus nosacījumus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 1 ha plānot divus laukumus ar platību 0,1 ha, kuros ir par 50 % samazināts koku skaits, salīdzinot ar mežsaimniecības normatīvajos aktos noteikto blīvumu pēc kopšanas cirtēm; 2) 1 ha plānot saglabāt vismaz divus laukumus līdz 0,05 ha platībai ar pārbiezināto struktūru; 3) 1 ha plānot divus laukumus līdz 0,1...0,2 ha, kuros izcērt visus kokus (0,2 ha priežu sausieņu mežos, citos 0,1) 4) laukumu konfigurāciju un novietojumu biotopā izvēlas atkarībā no konkrētajiem vietas apstākļiem; 5) ja audzē ir iepriekšējās paaudzes koki, tos noteikti saglabā, izcērtot jaunākos kokus 3 m rādiusā; 6) saglabā visas kritalas un sausokņus resnākus par 25 cm, kas saglabājušies no iepriekšējās mežaudzes; 	<p>Atkarībā no audzes vecuma, biežības un konkrētās vietas var veikt gan ar mežsaimnieciskām “kopšanas cirtēm”, gan “citām cirtēm”.</p>	<p>405 412 424</p>

	<p>7) saglabāt atsevišķas pameža un paaugas grupas, kas nodrošina un veicina daudzveidību.</p> <p>Priežu sausieņu mežos noteikti jāietver ciršanas atlieku savākšana vai sadedzināšana. Potenciālās platlapju audzēs, ja izcirstie koki ir egles, to zari un galotnes jāizvāc no audzes. Ja vienlaikus ar mežaudzes dažādošanu vēlas palielināt mirušās koksnes daudzumu, ieteicams izvēlēties lielu dimensiju kokus ar diametru vismaz 25–35 cm, kurus pēc nozāģēšanas atstāt uz zemes. Zāģēšanas augstumu var variēt, veidojot dažāda augstuma celmus.</p>		
Atvērumu veidošana (iespējama visiem biotopiem)	<p>Vēlamais atvēruma diametrs ir apmēram 1,5–2 mežaudzes vidējo koku augstumi, atvēruma platībai variējot no 0,05 līdz 0,2 ha atkarībā no biotopa īpatnībām, piemēram, prežu sausieņu mežos atvērumu lielums var būt 0,2 ha. Uz 1 ha var veidot veidojot 4–5 atvērumus. Tie var būt neregulāras formas. Ciršanai nedrīkst izvēlēties bioloģiski vecus, lielu dimensiju kokus, bet ieteicams cirst vidēja vecuma un dimensiju (diametrs 20–25 cm) kokus. Iespējams, lai izveidotu atvērumu, nepieciešams nocirst (vai gredzenot) vairākus kokus, kas aug netālu cits no cita. Atvērumu veidošanu var kombinēt ar papildus mirušās koksnes veidošanu, atstājot uz zemes nocirstos kokus. Atkarībā no biotopa īpatnībām, var būt nepieciešama ciršanas atlieku izvākšana vai sadedzināšana.</p>	Atkarībā no audzes vecuma, biežības un konkrētās vietas var veikt gan ar mežsaimnieciskām “kopšanas cirtēm”, gan “citām cirtēm”.	405 412 424
Mirušās koksnes veidošana (iespējama visiem biotopiem)	<p>Atmirušās koksnes rašanās nepārtrauktību var nodrošināt, veidojot atvērumus mežaudzes vainagā gaismas apstākļu uzlabošanai, kā arī saglabājot biezi saaugušas koku grupas. Daļa no atstātajiem kokiem atmirs paš-izretināšanās procesā, un vairs nebūs nepieciešamības atkārtoti mākslīgi palielināt kritalu un stubeņu daudzumu</p> <p>Dabisko struktūru apjoma palielināšanai iespējams nozāģēt atsevišķus kokus (diametrs 25–35 cm) un atstāt uz zemes. Zāģēšanas augstumu var variēt, veidojot dažāda augstuma celmus.</p>	Pasākuma veikšanai ieteicams izmantot “citas cirtes”	412 424

	<p>Ziemeļeiropas valstīs izmanto arī citas metodes, piemēram, koku izgāšanu ar traktortehniku vai stumbru spridzināšanu. Vēl viena no metodēm ir koku gredzenošana – gredzena veidā apkārt stumbram 2–3 cm dziļumā noņem mizu un kambija slāni. Līdzīgs efekts ir rētu veidošanai uz koka sakņu kakla</p> <p>Gadījumos, ja nākotnes biotops ir saistīts ar platlapju mežu attīstību un ja nocirstie koki ir egles, tad pēc ciršanas to zarus izvāc no audzes, lai skuju nobiras nepaskābinātu augsni, kas šiem biotopiem nav vēlams.</p>		
<p>Kontrolētā dedzināšana (9010*, 9060)</p>	<p>Tā tiek izmantota vietās, kur ilgstoši nav bijusi degšana, ir biezs sūnu slānis un zemsedzē izzudušas raksturīgās ķērpju sugas, kā arī izveidojies biezs nedzīvās zemsegas slānis. Gatavojoties kontrolētai dedzināšanai, svarīgi ņemt vērā vairākus aspektus, kas saistīti ar ugunsdrošību, lai novērstu nekontrolēta meža ugunsgrēka izcelšanos:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ugunsdzēsības mašīnu piekļuve (ir ceļi, caurbraucamas stigas), dedzināmās teritorijas norobežošanas iespējas; ✓ tuvākā ūdens ņemšanas vieta (vēlams ne tālāk par 1 km); ja nav ūdens, iespējams darbu veikšanas tuvumā ierīkot pagaidu ūdens glabātuvi, izrokot bedri, izklājot ar polietilēna plēvi un piepildot ar ūdeni; ✓ novērsta iespēja izcelties vainagugunij – ja audzē ir egļu paauga un otrais stāvs, tad egles jāizcērt tādā apmērā, kas vajadzīgs drošībai; arī gadījumos, ja ir pārbiezinātas priežu tīraudzes, vispirms jāveic retināšana; ja audzē ir maz degmateriāla, tad daļu ciršanas atlieku var sagarumot un izkļiedēt uz zemsedzes; atsevišķus lielāku dimensiju kokus pēc nozāģēšanas var atstāt guļam uz zemes, veidosies apdegusi mirusī koksne; ✓ mineralizētās joslas ierīkošana apkārt dedzināmajai platībai; ✓ kontrolētās dedzināšanas laikā jāveic arī ārējā perimetra zemsedzes slapināšana. <p>Pasākums jāveic laikā, kad zemsega un sūnu slānis ir pietiekoši sausi, lai</p>	<p>Nepieciešams sagatavot taktisko plānu un darbību saskaņot ar Valsts meža dienestu, bet aizsargājamās dabas teritorijās saskaņot arī ar Dabas aizsardzības pārvaldi.</p>	<p>418</p>

	<p>degšana varētu notikt līdz minerālaugsnei, vismaz daļā teritorijas. dedzināšana parasti notiek skrejuguns veidā, un tās intensitāti regulē ar dažādu praktisku paņēmieni palīdzību (pakavveida dedzināšana, dedzināšana pret vēju, šaurās joslās, u.c. Detāli apraksti atrodami speciāli sagatavotos norādījumos un citu pasākuma veikšanas valstu pieredzes aprakstos.</p> <p>Ja kontrolēta dedzināšana plānota mežaudzē ar lazdu pamežu, nepieciešama to izciršana pirms kontrolētās dedzināšanas. Atšķirībā no eglēm, kuru skujas ugunī deg ļoti labi, lapotā stāvoklī lazdu zaru pārogļošanai nepieciešams vairāk karstuma, un var samazināties uguns iedarbība uz zemsedzi un zemsegu.</p>		
Pameža ciršana (lazdas) (9060, 9010*)	<p>Lazdas ātri ataug no celmiem, un pēc izciršanas pasākums pēc dažiem gadiem atkal jāatkārto. Nocirstās lazdas jāizvāc vai jāsadedzina. Ciršanas atlieku dedzināšanas ugunsiskus ieteicams veidot uz lazdu puduru celmiem, kā arī kombinēt ar mineralizētu augsnes laukumu veidošanu. Pašlaik trūkst novērojumu, vai regulāra lazdu atvašu ciršana pēc ilgāka laika sekmē to augtspējas pazemināšanos un iznīkšanu.</p>	Pasākuma veikšanai ieteicams izmantot "citas cirtes"	408 412
Kopšanas cirte, maksimāli saglabājot platlapju piemistrojumu (9160, 9020*)	<p>Biežāk šādas cirtes var veikt egļu stādījumos gan vidēja vecuma audzēs, gan briestaudzēs tādās vietās, kur pirms egļu iestādīšanas ir bijis platlapju mežs, vai dabiskās audzēs, kuru attīstība tiek mērķtiecīgi virzīta platlapju mežu virzienā. Ja vidēja vecuma audzēs ozoli, liepas un skābarži aug mistrojumā ar eglēm vai bērziem (citas koku sugas varētu būt daudz retāk), platlapju īpatsvara palielināšanai var izcirst 20–40 % piemistrojuma koku. Specializētās jaunaudzju kopšanas cirtes veicamas mistrotās audzēs, kurās biotopam piemērotos vides apstākļos kopā ar citām sugām (biežāk ar eglēm vai bērziem) sastopami ozoli vai skābarži. Parasti audzē jau ir izveidojies dabisks platlapju piemistrojums. To īpatsvara palielināšanai var izcirt daļu no citām koku sugām, vislabāk egles, saglabājot audzes šķērslaukumu līdz kritiskā šķērslaukuma vērtībai, kas pareizināta ar koeficientu 1,5. Pasākumu</p>	Izciršanu ieteicams veikt vienā paņēmienā, jo, atšķirībā no klajumā augošu koku izgaismošanas, ko rekomendē veikt pakāpeniski, mežaudzē mikroklimata izmaiņas nav tik lielas, lai atstātu	405 412

	<p>neveic audzēs, kurās dabiski izveidojusies sekundārā apšu vai bērzu audze ar platlapju otro stāvu.</p> <p>Briestaudzēs egļu piemistrojuma samazināšana jāveic ļoti pārdomāti. Vispirms nepieciešams izzāgēt egles, kas ir tiešā platlapju tuvumā vai aug iekšā to vainagā, tad pārējā teritorijā. Egļu izzāgēšanu var veikt laukumu veidā tikai tajās vietās, kur to ir visvairāk, rezultātā veidojoties neviendabīgai audzes struktūrai, kas atgādina dabisko struktūru.</p> <p>Darbu veikšanas laikā maksimāli jā saglabā visas kritālas un sausokņi. Ja ir maz mirušās koksnes, audzē jāatstāj daļa nozāgēto pirmā stāva koku, kuru diametrs lielāks par 25 cm (vismaz pieci koki uz hektāru). Nocirstās paaugas un 2.stāva egles un to zari no audzes jāizvāc, lai samazinātu skuju nobiru radīto augsnes paskābināšanos, kas šajā biotopā nav vēlama.</p> <p>Darbības rezultātā var veidoties atvērumi audzes klājā, kas ir vēlama kokaudzes struktūras iezīme.</p>	<p>būtisku negatīvu ietekmi uz koku augtspēju.</p> <p>Blīvas lapu koku paaugas vai pameža veidošanās atvērumos nav uzskatāma par nevēlamu procesu.</p>	
Speciālas cirtes, izcērtot 2.stāva egles (specifiski biotopam 9060)	<p>Var izcirst daļu vai visu egļu otro stāvu, ja tāds ir izveidojies. Darbu gaitā izmantotajai tehnikai ieteicams izdarīt zemsedzes bojājumus, skarificēt augsni. Ciršanas atliekas var izvākt vai sadedzināt. Ja tās nededzina, tad visas ciršanas atliekas ir jāizvāc, nav pieļaujama to atstāšana treilēšanas ceļos. Ja dedzina ciršanas atliekas, tad ieteicams dedzināt nelielas līdz vidēji lielas kaudzes, veidojot plašus ugunskurus, lai uguns skartu pēc iespējas plašāku zemsedzes laukumu, sadedzinot sūnas un nobiru slāni līdz minerālaugsnei.</p>	<p>Pasākuma veikšanai ieteicams izmantot "citas cirtes"</p>	412
Speciāla cirte E izciršanai (specifiska cirte biotopam 9080*)	<p>Pirms hidroloģiskā režīma atjaunošanas pasākumiem ieteicams veikt egļu izciršanu, nocirstos kokus un ciršanas atliekas izvācot no mežaudzes. Ja hidroloģiskā režīma atjaunošana nav iespējama, šis varētu būt vienīgais apsaimniekošanas veids, ko var veikt šādos biotopos struktūras uzlabošanai. Egļu izciršana samazina iztvaikojumu, ilgāk saglabājas augsnes mitrums. Egļu izciršana pārmitrās vietās veicama tikai ar roku</p>	<p>Biotopa degradācijas ātrums var tikt piebremzēts, tomēr biotopa degradāciju kopumā tas nenovērš.</p>	412 408

	darbu bez tehnikas pielietošanas, lai samazinātu augsnes bojājumus un izvairītos no augsnes sablīvēšanas un ūdens izplūdes vietu izbraukāšanas.		
Hidroloģiskā režīma atjaunošana (9080*)	Plašāk izmantotie pasākumi biotopa hidroloģiskā režīma atjaunošanai un uzlabošanai ir nosusināšanas grāvju aizsprostošana vai aizbēršana, kā rezultātā paaugstinās mitrums augsnē un atjaunojas ar šiem apstākļiem saistītās ekosistēmas funkcijas un bioloģiskā daudzveidība. Aizsprostus ieteicams veidot no kokmateriāliem, plastikāta vai uz vietas iegūtas kūdras vai minerālgrunts. Grāvju aizbēršana ir viens no hidroloģiskā režīma atjaunošanas paņēmieniem. To iespējams veikt vietās, kurās ir pieejams aizbēršanai izmantojams materiāls – t. i., grāvjus var aizbērt tur, kur tiem līdzās atrodas atbērtne. Atjaunotajam ūdens līmenim nevajadzētu pārklāt koku ciņus, bet nosegt daļu zemesdzies, lai veidotos biotopam raksturīgā struktūra – periodiski pārmitri laukumi.	Vasaras periodā uz laiku līdz vienam mēnesim jāpazemina ūdens līmenis, lai ļautu augsnes virsējam slānim kādā daļā izzūt, atdarinot dabiskos apstākļus.	420
Hidroloģiskā režīma atjaunošana (91D0*)	Izvērtējot nepieciešamās rīcības, jāņem vērā konkrēto grāvju platums, dziļums un garums, ūdens noteces virziens, teritorijas topogrāfiskās īpatnības, kā arī grāvju funkcionālā nozīme un ietekme uz mežaudzēm plašākā teritorijā. Susinošu ietekmi veic arī daļēji aizauguši grāvji, kuros ūdens plūsma notiek zem virsējās sfagnu kārtas. Plašāk izmantotās metodes biotopa hidroloģiskā režīma atjaunošanai un uzlabošanai, ir nosusināšanas grāvju aizsprostošana vai aizbēršana. Vietās, kurās paredzama lielāku aizsprostu būvniecība, bieži nepieciešams rast risinājumu rakšanas tehniskas piekļūšanai aizsprosta iecerētajā vietā. Aizsprostus iespējams veidot gan no kokmateriāliem (baļķiem, dēļiem, finiera), gan plastikāta, gan kūdras. Efektīvākais hidroloģiskā režīma atjaunošanas paņēmiens ir grāvju aizbēršana. Grāvja aizbēršanai izmanto ekskavatoru. Nav pieļaujama grāvju veidīgu bedru un pazeminājumu veidošana blakus grāvim, lai iegūtu aizberamo materiālu, jo izveidotie pazeminājumi turpinās pildīt nosusināšanas funkciju. Pirms darbu veikšanas vairumā gadījumu būs nepieciešams attīrīt atbērtni no koku apauguma	Pasākums parasti veicams kompleksā ar purvu biotopu hidroloģiskā režīma atjaunošanu.	420

<p>Speciālas cirtes, mazinot E piemistrojumu (9160, 91E0*, 91F0, 9060)</p>	<p>Selektīvi un pēc iespējas nevienmērīgi pa visu teritoriju var izcirst ne vairāk kā 30 % no egļu krājas (gan pirmā, gan otrā stāva egles un paaugu). Atkarībā no tā, cik teritorijā ir kritalu (jo mazāk ir, jo vairāk jāatstāj), daļa no izcirstajiem lielajiem kokiem atstājamas mežā. Ciršanas rezultātā jāveido lauces (0,05–0,1 ha). Nocirstie koki un zari jāizvāc no mežaudzes. Egļu izciršana pārmitrās vietās veicama tikai ar roku darbu bez tehnikas pielietošanas, lai samazinātu augsnes bojājumus un izvairītos no augsnes sablīvēšanas un ūdens izplūdes vietu izbraukāšanas.</p>	<p>Pasākuma veikšanai ieteicams izmantot “citas cirtes”</p>	<p>405 408 412</p>
<p>Speciālas cirtes, mazinot Ba piemistrojumu (91E0*, 9180*)</p>	<p>Pasākumu veic gadījumos, ja kokaudzē dominē pionierfāzes koki, parasti baltalksnis vai āra bērzs, un jaunais mežs veidojies, aizaugot lauksaimniecībā izmantotai zemei vai pēc kailcirtes dabiski atjaunojoties mežaudzei. Mērķis ir veicināt platlapju koku sugu īpatsvara palielināšanos kokaudzē un platlapju mežiem raksturīgu augu sugu ieviešanos zemsedzē. Pirms darbu veikšanas jāizvērtē, vai teritorijā ir atbilstoši apstākļi platlapju koku sugu attīstībai, paaugā sastopami oši, liepas, kļavas vai citi platlapji, un vai zemsedzē ieviešas biotopam raksturīgās platlapju mežiem raksturīgas augu sugas. Pioniersugas kokus (baltalkšņus, bērzus) izcērt izlases veidā, nelielā intensitātē vai līdz minimālajam koku skaita vai šķērslaukuma vērtībai saskaņā ar normatīvajiem aktiem. Ciršanu var veikt laukumos 0,05 līdz 0,1 ha, imitējot atvērumu veidošanos. Lai veicinātu struktūras elementu daudzveidību, atstāj uz zemes nocirstos kokus, palielinot mirušās koksnes daudzumu. Tas palielina ar trupošu koksni saistītu sugu (bezmugurkaulnieku, sēņu, sūnu) daudzveidību mežaudzē.</p>	<p>Atkarībā no audzes vecuma, biežības un konkrētās vietas var veikt gan ar mežsaimnieciskām “kopšanas cirtēm”, gan “citām cirtēm”.</p>	<p>405 412</p>
<p>Dabisko traucējumu imitācija 2180, 91T0</p>	<p>Pasākumu komplekss, kas ietver mirušās koksnes un atvērumu veidošanu, struktūras dabiskošanu, kā arī kontrolēto dedzināšanu vai ciršanas atlieku dedzināšanu vidēji lielās kaudzēs. Vietām, iespējams, nepieciešama augsnes skarifikācija, lai veidotu atklātus smilšainus laukumus, kā arī paaugas priedīšu “ravēšana” jeb izraušana, lai uzturētu vai veidotu</p>	<p>Pasākumu plānošana ieteicams veikt ne tikai audzes līmenī, bet plašākā mērogā.</p>	<p>405 408 412 417 424</p>

	biotopam tipiskās lauces.		217 219 223
Dabisko traucējumu imitācija 9050	Pasākumu komplekss, kas ietver mirušās koksnes un atvērumu veidošanu, struktūras dabiskošanu ar speciālām cirtēm.	Pirms pasākumu veikšanas jāizvērtē potenciālie mizgraužu apdraudējumu riski. Pasākumi veicami nelielā intensitātē.	412 424

*saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmas OZOLS datu bāzes projektējuma aprakstu. Pasākuma kods atkarīgs no konkrētās paredzamās darbības. Iespējams kombinēt ar pasākumiem aizsargājamo sugu dzīvotņu apsaimniekošanai, izmantojot attiecīgos kodus (nav pievienoti).

